

จับตาโค้งสุดท้ายการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ

2016 PRESIDENTIAL ELECTION

ความไม่แน่นอนของผลการเลือกตั้งยังคงมีอยู่
แม้ Hillary Clinton จะมีคะแนนนิยมนำ Donald Trump หลังการโหวตที่ครั้งแรกที่ผ่านมา

มีโอกาสสูงที่สภาวะการเมืองชะงักงัน (political gridlock) จะยังดำเนินต่อไป
โดยส่งผลกระทบต่อทางนโยบายต่างๆ โดยเฉพาะด้านการคลัง รวมถึงระยะเวลาในการฟื้นตัวของเศรษฐกิจสหรัฐฯ

ความไม่แน่นอนจากผลคะแนนที่สูสีกันทำให้ตลาดการเงินในเดือนตุลาคมจะค่อนข้างผันผวนมาก
แต่มีแนวโน้มลดลงอย่างรวดเร็วหลังการเลือกตั้ง ดังเช่นที่เคยเกิดขึ้นในอดีต

Election key dates

การเลือกตั้งของสหรัฐฯ ที่กำลังจะมีขึ้นในวันที่ 8 พฤศจิกายน นับว่าเป็นความเสี่ยงอย่างหนึ่งของเศรษฐกิจโลกที่ยังคงอยู่ในระยะฟื้นตัวจากวิกฤตการณ์การเงินเมื่อปี 2008 โดยทั้งผู้นำใหม่และนโยบายที่ตามมาจะมีนัยสำคัญต่อภูมิศาสตร์ทางการเมืองและทิศทางเศรษฐกิจในระยะ 2-3 ปีข้างหน้า สำหรับไทยเองก็ต้องจับตามองผลการเลือกตั้งครั้งนี้ เนื่องจากสหรัฐฯ เป็นคู่ค้าและแหล่งเงินลงทุนโดยตรง (FDI) ที่สำคัญของไทย นอกจากนี้ ความไม่แน่นอนจากการเลือกตั้งจะสร้างความผันผวนในตลาดการเงินทั้งในค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ และการเคลื่อนไหวของเงินทุนอย่างฉับพลัน

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะปัจจุบันที่มีสภาพคล่องส่วนเกินในเศรษฐกิจโลก อีไอซีมองว่าไทยควรเฝ้าระวังผลการเลือกตั้งครั้งนี้ และเตรียมความพร้อมรับมือผลกระทบที่จะเกิดขึ้นหากมีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของทิศทางการเมืองและนโยบายของสหรัฐฯ

ในการโหวตที่ระหว่งตัวแวนพรรคทั้งสองฝ่ายที่ผ่านมา ทั้ง Hillary Clinton จากพรรคเดโมแครตและ Donald Trump จากพรรครีพับลิกันยังคงยืนยันนโยบายส่วนใหญ่ที่ทั้งคู่ใช้ในการหาเสียงในช่วงก่อนหน้า โดยนโยบายเศรษฐกิจหลักของฝ่ายพรรคเดโมแครต ได้แก่ การปรับโครงสร้างภาษีเพื่อเพิ่มการกระจายรายได้ และการเพิ่มการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะด้านพลังงาน ด้านพรรครีพับลิกันยังคงชูนโยบายมาตรการลดภาษีขนาดใหญ่โดยเน้นภาคธุรกิจ การตั้งกำแพงภาษีกีดกันสินค้านำเข้าและเพิ่มความเข้มงวดในการจ้างงานแรงงานต่างชาติเพื่อดึงดูดสาหกรรมการผลิตให้กลับมาในประเทศ ถึงแม้จุดยืนของทั้งสองฝ่ายจะมีความแตกต่างกันอยู่มาก แต่ทั้งคู่กลับแสดงความกังวลต่อข้อเสียเปรียบด้านข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง Trans-Pacific Partnership (TPP) ซึ่งมีแนวโน้มไม่ได้รับการยอมรับขั้นสุดท้ายหรือสัตยาบันจากสภาองเกรส ทิศทางการดำเนินนโยบายเช่นนี้จึงเป็นความน่ากังวลประการหนึ่งสำหรับประเทศคู่ค้าอย่างไทย

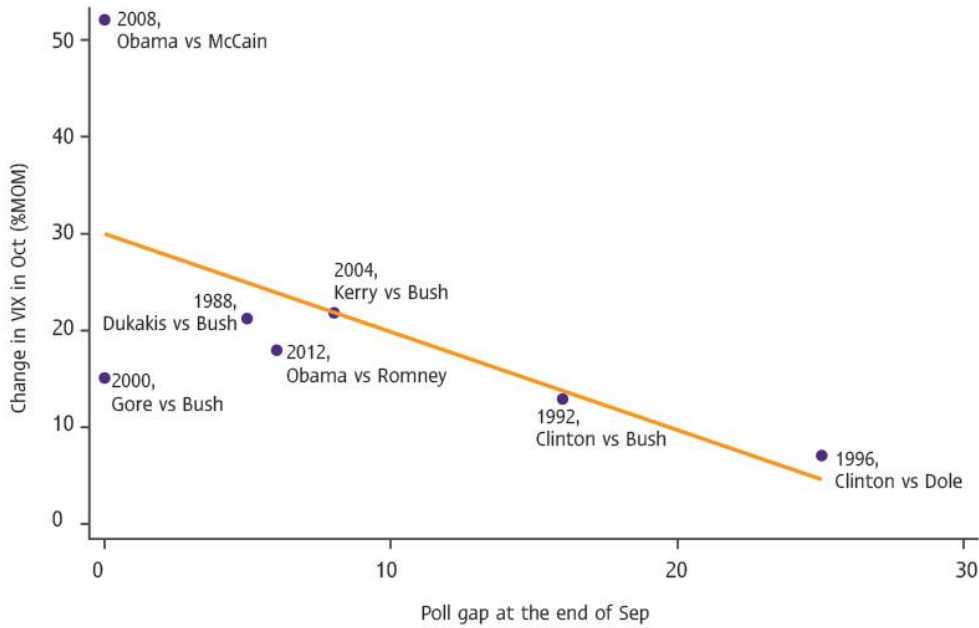
ผลการเลือกตั้งยังคงมีความไม่แน่นอนสูงถึงแม้ว่า Hillary Clinton จะมีคะแนนนิยมนำ ผลสำรวจล่าสุดในวันที่ 5 ตุลาคม โดย Reuter/Ipsos ชี้ว่าจากผู้สมัครทั้งหมด Hillary Clinton มีคะแนนนิยมนำ Donald Trump อยู่ที่ 42% และ 36% ซึ่งถือว่าค่อนข้างสูสีเทียบกับการเลือกตั้งในอดีต โดยหากพิจารณาข้อมูลการเลือกตั้งที่ผ่านมาพบว่าผู้สมัครที่มีผลคะแนนนำในช่วง 7 สัปดาห์ หลังจากการแต่งตั้งผู้แทนพรรคมักจะเป็นผู้ชนะในที่สุด นอกจากนี้ ผลสำรวจของ CNN/ROC ยังระบุอีกว่าผู้ชมส่วนใหญ่มองว่า Hillary Clinton ทำได้ดีกว่าในการโต้วาทีครั้งแรกที่ผ่านมา ทำให้โดยรวมแล้วดูเหมือนว่า Hillary Clinton มีโอกาสก้าวขึ้นดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีคนต่อไปมากกว่า อย่างไรก็ตาม คะแนนนิยมของผู้สมัครทั้งสองยังเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง โดยหลายฝ่ายกังวลว่ากลุ่ม swing vote ซึ่งไม่สังกัดพรรคใดพรรคหนึ่งอาจจะส่งผลให้ Donald Trump พลิกมาชนะได้ เช่นเดียวกับกับผลประชามติออกจาก EU ของสหราชอาณาจักรที่เหนือความคาดหมาย อีกทั้งด้วยรูปแบบการเลือกตั้งของสหรัฐฯ ที่ใช้ระบบ Electoral College ทำให้การชนะคะแนนนิยม (popular vote) ก็อาจยังไม่ได้ชี้ขาดว่าใครจะได้เป็นประธานาธิบดี จนกว่าผลการเลือกตั้งระดับ Electoral College จะประกาศในวันที่ 6 มกราคม 2017 เช่น กรณีของการเลือกตั้งในปี 2000 ที่ George W. Bush สามารถก้าวขึ้นเป็นประธานาธิบดีสหรัฐฯ ถึงแม้ว่าจะแพ้คะแนนนิยมต่อ Al Gore จากพรรคเดโมแครต

อีไอซีมองว่ามีโอกาสสูงที่สภาวะการเมืองชะงักงัน (political gridlock) ในสหรัฐฯ จะดำเนินต่อไป **ไม่ว่าใครจะชนะการเลือกตั้งก็ตาม** อีกปัจจัยที่ต้องจับตามองคือการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา (1 ใน 3 ของทั้งหมด) ที่จะเกิดในวันเดียวกันว่าจะสามารถปลดล็อกสภาวะการเมืองชะงักงันของสหรัฐฯ ซึ่งเผชิญมาตั้งแต่ปี 2012 ได้หรือไม่ โดยในปัจจุบันทั้งสองสภามีเสียงส่วนใหญ่เป็นพรรครีพับลิกัน ทำให้ประธานาธิบดี Barack Obama ซึ่งมาจากพรรคเดโมแครตต้องเผชิญกับความยากลำบากในการเสนอนโยบายต่างๆ เนื่องจากการตัดสินใจหลายอย่างของรัฐบาลและการผ่านร่างกฎหมายต่างๆ ต้องได้รับการเห็นชอบจากทั้งสองสภา ในการเลือกตั้งครั้งนี้ แม้ว่า Hillary Clinton จะมีคะแนนนิยมนำและอาจเอาชนะการเลือกตั้งได้ แต่โอกาสที่พรรคเดโมแครตจะชนะอย่างถล่มทลายเพื่อกลับมาเป็นเสียงส่วนใหญ่ในสภานั้นมีค่อนข้างจำกัด จากผลสำรวจรายพื้นที่ของ Cook Partisan Voting Index สำหรับกรณีที่ Donald Trump เป็นผู้ชนะและพรรครีพับลิกันสามารถครองเสียงส่วนใหญ่ในสภาได้ ก็ยังต้องเผชิญกับปัญหาเสียงในพรรคแตกแยก เห็นได้จากแกนนำพรรคหลายฝ่ายที่ออกมาต่อต้านนโยบายบางอย่างของ Trump โดยสภาวะดังกล่าวทำให้เกิดความกังวลเกี่ยวกับนโยบายด้านงบประมาณการใช้จ่ายของรัฐ ที่อาจจะไม่สามารถขยายตัวเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในสภาวะที่ประปรายได้ อีกทั้งยังมีความเสี่ยงจากความล่าช้าในการตัดสินใจ เช่น กรณีที่ไม่สามารถตกลงงบประมาณได้ตามกำหนดจนนำไปสู่การปิดทำการของหน่วยงานรัฐ (government shutdown) ในปี 2013 และปัญหาการปรับเพดานหนี้สาธารณะที่อาจสร้างความตื่นตระหนกในตลาดเงินได้

Implication

- ความไม่แน่นอนจากการเลือกตั้งจะทำให้ตลาดการเงินผันผวนอย่างหนักโดยเฉพาะในช่วงเดือนตุลาคม** ด้วยผลสำรวจความนิยมที่ยังค่อนข้างสูง ประกอบกับความหวาดกลัวของนักลงทุนจากกรณี Brexit จะทำให้เกิดความผันผวนในตลาดการเงินในระยะสั้น โดยจากข้อมูลการเลือกตั้งในอดีตค่า CBOE Volatility Index (VIX) ซึ่งเป็นตัวชี้วัดความหวาดกลัวของนักลงทุนพุ่งสูงขึ้นโดยเฉลี่ยถึง 21% ในเดือนก่อนการเลือกตั้ง (ตุลาคมของปีเลือกตั้ง) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปีที่การแข่งขันเป็นไปอย่างสูสี (รูปที่ 1) แต่จะลดลงหลังผลการเลือกตั้งออกมาเป็นที่แน่นอนแล้ว (ลดลง 8% โดยเฉลี่ยในเดือนพฤศจิกายนที่มีการเลือกตั้ง) โดยในสภาวะที่เศรษฐกิจโลกมีสภาพคล่องส่วนเกินอย่างในปัจจุบัน ความผันผวนดังกล่าวอาจทำให้เกิดการเคลื่อนไหวของเงินทุนอย่างฉับพลัน รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนอย่างรุนแรง เช่น ในกรณีของ Brexit นอกจากนี้ ความไม่แน่นอนเชิงนโยบายเป็นแรงกดดันส่วนหนึ่งต่อการตัดสินใจลงทุนของภาคเอกชนที่หดตัวติดต่อกันถึง 3 ไตรมาสแล้ว รายงานของ Bank of America ล่าสุดก็เปิดเผยว่าผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็กในสหรัฐฯ มองว่าความกังวลเกี่ยวกับการเลือกตั้งมีผลต่อการตัดสินใจจ้างงานและการลงทุน รวมไปถึงผลการเลือกตั้งที่นอกเหนือความคาดหมายก็อาจทำให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจจนทำให้ Fed ต้องเลื่อนการขึ้นดอกเบี้ยนโยบายออกไปอีกก็เป็นได้
- ในระยะกลาง ถึงแม้ความเป็นไปได้จะต่ำ แต่โอกาสที่ Donald Trump จะชนะการเลือกตั้งยังคงมีอยู่และอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทิศทางนโยบายที่จะมีผลต่อภาคเศรษฐกิจจริงได้** โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านนโยบายภาษี การคลัง และนโยบายการค้าระหว่างประเทศ จากที่เริ่มเห็นผลการอ่อนลงของค่าเงินเปโซของเม็กซิโกซึ่งเป็นประเทศที่จะได้รับผลกระทบรุนแรงจากนโยบายกีดกันทางการค้าของ Donald Trump สำหรับไทย นอกจากความน่ากังวลจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจสหรัฐฯ อีกด้านคือการเปลี่ยนแปลงนโยบายต่างประเทศของสหรัฐฯ ซึ่งประธานาธิบดีมีอำนาจในการตัดสินใจมากกว่าสภาองเกรส เมื่อเทียบกับนโยบายด้านอื่น โดยนโยบายของ Trump อาจจะส่งผลลดความมั่นคงของการเมืองระหว่างประเทศจากการไม่สนับสนุนพันธมิตรอย่าง NATO หรือ การลดบทบาทของสหรัฐฯ ในเอเชีย ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการค้าในภูมิภาคเอเชีย

รูปที่ 1: ความไม่แน่นอนที่สูงขึ้นจากการแข่งขันที่สูสีสร้างความผันผวนในตลาดการเงินได้มากกว่า

Note: “Poll Gap” คือ ผลต่างระหว่างคะแนนนิยมของผู้สมัครในปลายเดือนกันยายนก่อนการเลือกตั้ง
 “Change in VIX” คือ การเปลี่ยนแปลงของดัชนีวัดความผันผวน CBOE Volatility Index หรือ VIX (สำหรับปี 1988 เป็นการวัดแบบเก่าหรือ VXO) แม้ไม่รวมข้อมูลจากปี 2008 ซึ่งเป็นปีที่เกิดวิกฤตการเงิน ผลยังคงไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก
 ข้อมูลการเลือกตั้ง 1988-2012 จาก Gallup Organization และ Chicago Board Options Exchange (CBOE)

โดย : กันทิมา วงศ์สถาปัตย์ (kantima.vongstapat@scb.co.th)
 ดร.ชุตินา ตันตะราวงศา (chutima.tontarawongsa@scb.co.th)
 Economic Intelligence Center (EIC)
 ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
 EIC Online: www.scbeic.com